

Det sker någon form av gestaltning i stort sett hela tiden, såväl medvetet som omedvetet. Enligt Lakoff går det, i korta drag, inte att undvika att rama in ett problem. Frågan är (egen översättning) ”vems ramar är aktiverade, och därmed förstärkta, i hjärnorna på publiken”. För att få ett större genomslag, både allmänt och journalistiskt, tror Lakoff att klimatfrågan behöver ett enkelt och grundläggande ramverk. Enligt Lakoff saknar många av oss, däribland journalister, det ramverk som behövs för att kommunicera frågan om klimatet. Klimatreportrar som på ett mer fruktsamt sätt vill nå ut med sitt innehåll, behöver välja ord i sin klimatrapportering som antingen kan aktivera ramverk hos mediekonsumenterna eller bidra till att bygga upp sådana ramverk som i sin tur kan få mottagaren att förstå fakta i innehållet (Lakoff 2010, s. 72–80; Shehata 2019, s. 343).

Klimatreportrar framför vetenskap om klimatet till nyhetskonsumenterna, men inte utan att på något sätt föra in ytterligare aspekter i rapporteringen. Enligt en studie på miljöjournalister i Storbritannien, Indien, Tyskland, Schweiz och USA, ansåg respondenterna (miljöjournalisterna) att mest fokus bör ligga på negativa konsekvenserna av klimatförändringarna och möjligheter till lösning på klimatfrågan (Engesser & Brüggemann 2016, s. 826). Var tror klimatreportrar i Sverige att fokus i frågan bör ligga?

Enligt en studie med 14 svenska klimatreportrar (Berglez 2011) visade ett av resultaten att journalister behöver ”tänka hårt” inom medieboxen för att hitta på saker att ”göra” med klimatfrågan. Exempel lyftes såsom att rapportera om palmolja och träd som växer på berg, vilket enligt några av journalisterna blev fruktsamma nyhetsvinklar för klimatfrågan. En annan miljöjournalist menade att det krävs talang och hårt arbete, att det handlar om att leta rätt på en vinkel och en person i berättelsen som kan gestalta problemet. En gemensam nämnare för journalisterna i Berglez studie var att de alla lyfte fram det faktum att klimatfrågan är extra svår att rapportera om, i jämförelse med andra vetenskapliga nyheter – klimatfrågan är ”större och kräver mer research” (Berglez 2011, s. 449–465).

Enligt rapporten från Vattenfall, där medborgare från bland annat Sverige fått tagit del, är närmare 80% av artiklar om klimatkrisen – både svenska och internationella – negativt vinklade. Rapporten visar att negativ rapportering om klimatet kan leda till ”störst dragningskraft och engagemang” medan mer positiv rapportering till ”större handlingskraft” (Vattenfall 2020, s. 3–6; 31).

Avrundningsvis är klimatförändringarna onekligen någonting som påverkar både samhället och journalistiken. Eftersom vi står inför allvarsamma utmaningar beträffande klimatfrågan, och journalistiken spelar stor roll i att informera allmänheten om detta, väcktes idén om att

undersöka hur klimatjournalisternas självbild och förhållande till de traditionella journalistiska normerna ser ut, samt hur de tror att klimatfrågan behöver ramas in. Följande avsnitt presenterar tillvägagångssättet för att göra det.

5. Metod

5.1 Kvalitativa semistrukturerade intervjuer

Syftet med den här studien var att undersöka journalisters erfarenheter och personliga upplevelser. Att genom deras berättelser, i formen av professionella samtal, givas möjlighet till inblick i arbetet med klimatrapporteringen. Redan i ett inledande stadium upplevdes det mest relevanta sättet att lyckas nå målet på vara genom kvalitativa intervjuer (Kvale & Brinkmann 2014, s. 17.)

Trots detta undersöktes möjligheten att genomföra studien antingen med kvantitativ eller kvalitativ innehållsanalys på medieinnehåll om klimatet, eller med enkäter till klimatreportrar. Ingenta metoden upplevdes relevant för att söka svar på studiens forskningsfrågor ty frågorna bedömdes kräva en situation där det gavs möjlighet till andrafrågor och ytterligare förklaringar från deltagarna. Dessutom ämnar min studie varken att göra generaliseringar utifrån intervjupersonernas svar eller söka efter hur frekvent någonting förekommer i medieinnehållet och/eller jämföra samband däremellan (Johansson & Karlsson 2019, s. 132–166; Karlsson & Johansson 2019, s. 171–190). Således fortskred metodarbetet med kvalitativa intervjuer.

Eftersom det var journalisternas syn på världen, deras *livsvärld*, som stod i centrum för forskningsarbetet, upplevdes majoriteten av de tolv stegen i det *fenomenologiska perspektivet* verka som relevant del i metodarbetet. I hög utsträckning förekommer stegen i metoddelen, samtliga kursiva (Kvale & Brinkmann 2014, s. 45–46). Vidare har jag som ambition att givas tillträde till intervjupersonernas upplevelser för att dels söka *meningen* i deras berättelser utifrån centrala teman, dels utgå från vad dem explicit uttryckte. Jag ville inte gå så lång i att enbart forska på det som sades mellan raderna, utan snarare på ett *kvalitativt* sätt söka efter nyanserna i intervjupersonernas svar (Kvale & Brinkmann 2014, s. 46–50).

5.2 Operationalisering

I processen att söka svar på forskningsfrågorna,

1. a.) Hur ser självbilden av yrkesrollen ut hos några aktiva klimatjournalister i Sverige?
1. b.) Hur förhåller de sig till traditionella journalistiska normer i klimatrapporteringen?

2. Hur tror klimatjournalisterna att klimatfrågan behöver ramas in?

...operationaliserade jag dem till intervjufrågor genom en tabell (se också Bilaga 2, intervjufrågorna är i höger spalt).

Från forskningsfrågor till intervjuguide

Jag utgick från en tabell i *Den kvalitativa forskningsintervjun* med Steinar Kvale och Svend Brinkmann (Kvale & Brinkmann 2014, s. 174–177). De tre forskningsfrågorna operationaliserades till intervjufrågor i två steg. I det första steget utformades mer detaljerade forskningsfrågor (se tabellens vänstra spalt) som kategoriserades under rubrikerna ”Den journalistiska yrkesrollen”, ”Konsekvensneutralitet och socialt ansvar”, ”Normer och yrkesetiska regler” och ”Gestaltning”. På så sätt kunde dem kopplas till uppsatsens teoretiska ramverk – både innehållsmässigt och i den följd ramverket presenteras. De detaljerade forskningsfrågorna ämnade försäkra att jag fångade de viktigaste aspekterna från tidigare forskning, det teoretiska ramverket samt mina tre forskningsfrågor. Vidare ämnade detta steg att underlätta för nästa steg i operationaliseringen, att genom denna struktur minska risken att förbise väsentliga aspekter.

Det andra steget i operationaliseringen var att utan förutbestämda uppfattningar och hypoteser *fokusera* intervjuernas upplägg på teman som arbetats fram från forskningsfrågorna. Med ambitionen att hålla mig till cirka tio frågor, för att intervjuernas längd inte skulle överskrida 30–40 minuter – som upplevdes vara adekvat längd med tanke på journalisternas förmodade arbetsbördor – formulerades öppna frågor som kunde skapa plats åt eventuella *mångtydigheter* och *förändringar* i deras svar. Detta eftersom intervjuguidens frågor, och mina situationsanpassade andrafrågor, förhoppningsvis gav utrymme åt nya lärdomar och insikter (Kvale & Brinkmann 2014, s. 46–50).

Intervjuriktlinjernas dramaturgi

En viktig del i processen att formulera intervjufrågor var att utforma intervjuriktlinjerna på ett tematiskt flytande sätt. Inledningsvis öppnade jag med en *groundtour*-fråga där jag bad intervjupersonerna berätta om deras yrkesuppgifter som klimatreportrar. Därefter varvades intervjuerna med uppföljningsfrågor, sonderade frågor och tillfällen med tystnad (Kvale & Brinkmann 2014, s. 174–177).

Efter inledningen ställdes frågor om hur deras yrkesroll som klimatreporter ser ut och om den skiljer sig något från när de rapporterar om andra ämnen. I det här sammanhanget var det lämpligt att gå över till etiska aspekter som inleddes med en fråga om hur de förhåller sig till

konsekvenserna av deras rapportering. Därefter formulerades frågor om huruvida de anser att någon av de traditionella journalistiska normerna är lika viktiga att förhålla sig till i klimatrapporteringen eller inte och i så fall varför. I majoriteten av fallen ställdes frågan utan att nämna några särskilda normer. Därefter, och beroende på vad vi talat om tidigare, gav jag exempel på de normer jag hade för avsikt att studera. Ambitionen var att undvika ledande frågor i så lång utsträckning som möjligt med syfte att skapa utrymme för klimatjournalisterna att själva reflektera kring normer innan jag nämnde några, såsom *balans*.

Avrundningsvis ställdes frågor om hur de tror att klimatfrågan behöver ramas in i klimatjournalistiken. Frågan om vad de önskade framföra till mediekåren var en bonusfråga som dök upp under en intervju och som jag valde att behålla för att ge en annan ingång dels till rollen som reportrarna har, dels till gestaltningen. De som inte fick frågan under intervjun, mejlade jag i efterhand och bad om svar. Slutligen var det viktigt att avsluta intervjuerna med den öppna frågan ifall de ville tillägga någonting, detta för att undvika att varken jag och de hade missat någonting.

5.3 Urval

Efter att ha mottagit förslag från en lektor på institutionen för samhällsvetenskap på högskolan, om att sex intervjupersoner kan vara lämpligt för en kvalitativ intervjustudie av den här sorten, utgick jag från det antalet från första början. Jag ämnade som sagt inte att generalisera på så vis att jag lät mina intervjupersoners svar ligga till grund för en representation av svenska klimatjournalisters åsikter. Utan syftet var snarare att undersöka hur några journalister i Sverige, som aktivt rapporterar om klimatet, ser på forskningsfrågorna.

Utöver det nådde jag målet att finna lämpliga klimatjournalister dels genom egna försök till kontakt, dels genom råd av andra renommierade klimatjournalister. Samtliga, däribland de som deltog och de jag fick råd av, har stor spridning på deras material. Eftersom detta är fallet förstärkte det valet av sex intervjupersoner eftersom deras erfarenhet upplevdes väga tyngre än antalet deltagare. Detta beslut fattades med medvetenhet om att ett högre antal intervjupersoner ökar den vetenskapliga nivån på en studie (Kvale & Brinkmann 2014, s. 156–157).

Ambitionen var att representationen av kön och typ av media hos deltagarna skulle vara i jämvikt med hur fördelningen ser ut i verkligheten (Wiik 2019, s. 136–137). Resultatet blev två kvinnor och fyra män, två från public service och fyra från kommersiella medier (siffrorna sammanfaller inte med varandra). Samtliga har arbetat med att bevaka klimatfrågan på heltid i

minst ett år. Ingen jämförelse gjordes med vilket kön journalisten har eller vilket medium hen jobbar på, med svaren dem gav.

5.4 Genomförande

Samtliga intervjupersoner kontaktades på mejl eller via telefon. De fick i stort sett samma information om studiens syfte och ämnesområde, hur intervjuerna skulle gå till, att de kunde hoppa av när som helst samt om GDPR. Samtliga försågs med information om GDPR med användning av Södertörns högskolas samtyckesblankett som skickades till deltagarna via post. Samtliga intervjupersoner visste att jag skulle ringa upp och på vilken angiven tid. Samtliga visste när jag började spela in, när jag slutade och att jag skulle transkribera samt att materialet, med tillhörande citat, skulle bli godkänt av dem innan jag påbörjade analys.

Under intervjuerna krävdes en *känslighet* hos mig som intervjuare vilket jag ämnade uppnå genom förvärvad kunskap, dels om klimatfrågan och klimatjournalistik, dels om intervjuteknik. Genom uppmärksamhet undersöktes centrala begrepp och nyanserade beskrivningar i intervjupersonernas svar som i sin tur kunde ge upphov till andrafrågor. Vidare, trots att även detta kom att bli utmanande kunde den *mellanmänskliga situation* som uppstod mellan mig och den andra parten, trots att intervjuerna genomfördes via telefon, både vara behjälplig och kräva etiska överväganden. Behjälplig så till vida att interaktionen mellan parterna konstruerade kunskap för mig som forskare vilket i sin tur bidrog till utformandet av nya frågor i stunden. De etiska överväganden som krävdes av mig var att upprätthålla en professionell roll och styra intervjun i relevant riktning. Sistnämnda kunde te sig i form av att upprätthålla frågeställningar som handlade om den professionella journalisten jag intervjuade, inte den privata människan, samt att vara medveten om hur frågor ställdes för att inte bidra till ångest hos intervjupersonen. Exemplifiering av sistnämnda är att ställa frågor öppet och förbehållslöst samt med ambitionen att, utifall ångest tycktes uttryckas, betona att det är de som besitter kunskapen och att jag är den som eftersöker den.

Fortsättningsvis bidrog den kunskap som konstruerades, sett ur mitt perspektiv som intervjuare, till en *positiv upplevelse*. Detta upplevdes i form av inspiration och nya insikter – såväl på området av journalistisk etik som det av klimatrapporering (Kvale & Brinkmann 2014, s. 46–50).

Min roll som forskare blev att på ett strukturerat men öppet sätt undersöka forskningsfrågorna och genom ovannämnda metod styra intervjuerna mot målet, således var samtalen inte likställda. Vidare höll jag mig mestadels till intervjuguiden. Däremot framkom ibland mina egna reflektioner som svar på intervjupersonernas men då behöll jag en mer

neutral position snarare än en stark åsikt. Detta tillvägagångssätt upplevdes som adekvat eftersom de åsikterna det rörde sig om var i linje med det faktum att klimatförändringarna sker. Det kunde te sig följande: (Maria) ”Ja, det tycks vara någonting som skiljer klimatfrågan åt från alla andra frågor. Har väl att göra med att den handlar om vår överlevnad som civilisation”. I ett samband som det användes reflektionen för att ”klargöra och utvidga deras uttalanden”. Dessutom användes reflektionen ovan efter att först ha fått höra liknande ord från en annan intervjuperson. Detta kunde bidra till förståelse för var nästa intervjuperson kunde vara på väg i sitt resonemang. Utöver det fanns en ambition att söka efter det *specifika* i svaren, vilket ibland krävdes en hos forskaren *medveten naivitet* inför oväntade svar. Det sistnämnda, kom att visa sig vara en större utmaning än befarat. Återkommer till det i avsnittets sista del (Kvale & Brinkmann 2014, s. 19–23; 46–50).

5.5 Metod för analys

Efter genomförda intervjuer transkriberade jag materialet. Inledningsvis gjordes ett test att skriva ut inspelningarna ordagrant där läten som till exempel ”mm” och ”ehm” samt upprepningar, inkluderades. Denna metod ändrade jag tidigt och gjorde om testtranskriberingen och ändrade metod till en mer ”formell skriftspråklig karaktär” (Kvale & Brinkmann 2014, s. 220–224).

Ett par etiska överväganden krävs vid transkribering. För att försäkra mig om reabiliteten gav jag således intervjupersonerna möjligheten att godkänna den sparade transkriberingen samt de citat jag önskade ha med. Vidare var ambitionen att undersöka materialets validitet eftersom det muntliga språket både har stilmässiga och innehållsmässiga skillnader från det skriftliga. Retoriska former påverkar innebörden av det som sägs och skrivs, vilket i sin tur påverkar den analys som en forskare gör. Eftersom jag inte skulle göra språklig analys lät jag texterna få en skriftlig karaktär. Slutligen höll jag mig till etiska rättesnören gällande dels pseudonymiseringen av intervjupersonerna i enlighet med GDPR och högskolans regler för behandling av personuppgifter, dels att jag tvättade transkriberingarna på innehåll som uppenbart gick att koppla till vilka dem är (Kvale & Brinkmann 2014, s. 224–228).

Analysen har genomförts både genom induktiv och deduktiv process där jag, som tidigare nämnt, närmat mig forskningsämnet genom att bilda mig kunskap under processens gång, med strävan att undvika förutfattade meningar, hypoteser och idéer. Trots det är processen subjektiv då det inte alltid är möjligt att tvätta bort forskarens egna förväntningar. De kategorier jag har skapat utifrån tidigare forskning och teori har bidragit till ett deduktivt

tillvägagångssätt för analysen (Kvale & Brinkmann 2014, s. 238–240). Jag har utgått från en analysstabell (se Bilaga 3) och utifrån de beskrivningar som intervjupersonerna delat med sig av. Genom tabellen har jag kategoriserat transkriberingarna utefter underkategorier; däribland ”Yrkesrollen”, ”Balans och objektivitet” och ”Kunskapsbrist i kåren”, baserade på huvuddimensionerna; ”Journalistisk etik”, ”Traditionella journalistiska normer” och ”Gestaltningsteori”.

Huvuddimensionerna tillkom först och därefter skapade jag underkategorier utefter vad intervjupersonerna svarade. När en intervjuperson uttryckte något som gick att koppla till en huvuddimension placerades citatet/uttrycket in i huvuddimensionen och därefter, för att kategorisera uttalandena skapade jag antingen en lämplig underkategori eller placerade uttalandena i befintlig. Exempel på ett uttryck som skapade underkategorin ”Konsekvensneutral/Social ansvarsteori” tillhörande huvuddimensionen ”Journalistisk etik” var (R5) ”Men däremot tror jag att jag i grunden tänker att det inte är mitt ansvar utan att jag är ganska konsekvensneutral.” Där ”ganska konsekvensneutral” gav upphov till underkategorin ”Konsekvensneutral/Socialt ansvarsteori”. För att skapa ännu större överblick i arbetet gavs nyckelord en fetare stil, såsom **ganska konsekvensneutral**. Metoden underlättade i arbetet att jämföra intervjupersonernas åsikter (Kvale & Brinkmann 2014, s. 44–45; 245).

Slutligen använde jag den formella skriftliga karaktär som jag skrivit transkriberingarna utefter och tolkade mestadels de deskriptiva beskrivningar som sades rakt upp och ner, med inslag av meningstolkning (Kvale & Brinkmann 2014, s. 46–50; 220–224). I vissa fall gick det uppenbart att skönja något som en person uttryckte, utan att den gjorde det explicit.

5.6 Metoddiskussion- och reflektion

Trots att metoden för uppsatsen fortfarande upplevs som adekvat, genomfördes den inte utan vare sig problem eller upplevda begränsningar. På grund coronapandemin genomfördes samtliga intervjuer på telefon och trots att den metoden upplevdes som tekniskt säkrare än videomöte, skapades det från forskarens håll oönskade avbrytningar som i hög grad kunde ha undvikits om intervjuerna genomförts under fysiska möten. Detta upplevdes inte som problematiskt i sin helhet.

Avrundningsvis hade jag kunnat använda andrafrågor mer aktivt snarare än att hålla mig lika strikt vid intervjuguiden. Detta strikta förhållningssätt till guiden försvårade ambitionen att vara öppen ”för nya och oväntade fenomen”. Denna upplevelse bidrog till att jag under arbetets gång utvecklade en högre grad av medveten naivitet. Detta resulterade i att den

senaste intervjun fick en friare struktur även om jag höll mig till guiden som helhet (Kvale & Brinkmann 2014, s. 48).

6. Resultat och analys

Ponera att några av Sveriges främsta klimatjournalister, tillika studiens deltagare, stod framför en publik bestående av nationens journalistkår – både klimatreportrar och resterande. Om denna möjlighet gavs skulle samtliga sex klimatjournalister lyfta utvecklingsmöjligheter inom klimatjournalistiken. R1 skulle lyfta behovet av att samtliga gör sitt bästa i kombination med det som ger största positiva effekt, att samtliga ”tar vara på sin förändringspotential” för då kommer förändringen som krävs vara möjlig. Det skulle även framföras behovet av kunskapslyft om klimatfrågan och vaksamhet inför det, ett kritiskt förhållningssätt gentemot källor (reds anm. enligt Publicitetsreglerna § 2) – även i klimatrapporeringen och inte minst den om klimatomställningen. Det mest relevanta av det de ytterligare ansåg om yrkesrollen, normerna och gestaltningen presenteras i detta avsnitt (Journalistförbundet 2020a).

En återkommande utmaning har varit att uppmärksamma nyanserna i det journalisterna uttryckte, främst inom det inte sällan abstrakta fältet etik. Eftersom yrkesrollen, agerandet efter normer och det gestaltade innehållet, sammanfaller i hög grad, har de i detta avsnitt till viss del skrivits ihop. Exempel på detta är att *dramatiskt och någonting nytt* skrivits ihop med *aktivism och rädsla för alarmism* under yrkesrollen ty dramatiskt går tydligt att relatera till alarmism. *Balans och objektivitet* har skrivits under *yrkesrollen*, ty objektivitet går tydligt att relatera till aktivism då det under intervjuerna framkom åsikter om att bibehålla en objektiv, eller opartisk, roll och inte överträda gränsen till att bli aktivist. Vidare presenteras övergripande resultat om *traditionella journalistiska normer* som inledning av resultatdelen ty de enskilda normerna skrivs ihop med andra delar i avsnittet. Angående analysen har det mest relevanta delarna tolkats utifrån det teoretiska ramverket och tidigare forskning och presenteras efter resultat. Slutligen består således avsnittet av tre delar (1) yrkesrollen, (2) journalistisk etik samt (3) gestaltningar.

6.1 Yrkesrollen

Innan resultaten om yrkesrollen presenteras ska en kortfattad presentation av övergripande resultat om traditionella normer ges, detta eftersom vi sedan tidigare vet (se Boykoff & Boykoff 2007) att normerna som en journalist agerar efter påverkar yrkesrollen. Detta illustreras i ett uttalande av R2: ” (...) en journalistkår som inte kan klimatfrågan ordentligt

riskerar att hamna fel om man stirrar sig blind på de etiska reglerna. Och då menar jag till exempel att båda sidor ska höras, där en journalist som inte kan klimatfrågan kan hamna i ett läge där man låter människor som står för en falsk verklighetsbeskrivning, komma till tals på samma villkor som människor som vet vad de pratar om.”

R1 och R3 ansåg att agerandet efter traditionella journalistiska normer inte skiljer sig i klimatrapporteringen och att samma etik ska gälla i såväl klimatrapporteringen som i annan rapportering. R2 underströk att de traditionella normerna hamnar i nytt ljus i klimatrapporteringen och att ”när man tänkt ut de här väldigt bra etiska reglerna så är de anpassade efter en journalistisk bevakning som inte har att göra med civilisationens överlevnad (...)” och att ett av klimatjournalistikens problem är att journalisterna från början inte använde de traditionella verktygen (reds anm. inte normer, utan hen uttryckte ”verktyg”) utan genom okunskap stirrade sig blinda på gamla journalistiska normer. Ett resultat enligt R2 blev att journalisterna lät människor med ”en falsk verklighetsbeskrivning” höras i medierna, på bekostnad av att ge utrymme åt de som håller sig till vetenskaplig konsensus. Ytterligare en av följderna blev att raka nyheter på vetenskapliga rapporter dominerade klimatbevakningen på bekostnad av att från början göra journalistik av klimatfrågan och låta den komma in i alla delar av journalistiken (se vidare under *Gestaltning*), något som även förhindrats av bilden av klimatfrågan som en nischfråga.

Resultat: övergripande om yrkesrollen

R6: ”Vi har ju en diskussion om vad vår roll egentligen är i klimatjournalistiken. Vilken roll ska vi ta, hur mycket ska vi larma, hur mycket ska vi skrämma våra konsumenter – vad är vår roll och i vilken grad ska vi låta röster stå mot varandra och vad kan vi slå fast?”

Som R6 uttryckte finns det en pågående diskussion dels om vilken roll klimatjournalister ska ha, dels hur de ska förhålla sig till klimatfrågan. R6 förklarade att en medvetenhet kring yrkesrollen nog beror på att klimatjournalisterna har en sorts märklig makt – tillfällig och inte bunden till de som personer men likväl att det som de publicerar spelar stor roll. Trots det är, eller bör, den journalistiska yrkesrollen som klimatreporter, enligt R6, vara densamma jämfört med när journalisterna rapporterar om andra frågor. I det påståendet hade R6 medhåll från R4 och R5.

R5 poängterade att en skillnad i klimatrapporteringen är att det krävs en extra vaksamhet i sin yrkesroll, dels med tanke på politiska intressen, dels aktivism. R1 menade i sin tur att uppgiften hen har i yrkesrollen som klimatreporter är att förmedla forskningen om klimatfrågan till de som inte besitter kunskapen – inte att skriva mediekonsumenter på

nåsan och även hen upplevde ett behov av vaksamhet men som tog sig i uttryck på ett annat sätt: ” (...) Det jag däremot gör som skribent – det är så lätt att du blir ett med det kluster du måste vara nära, plötsligt blir du ett, du skriver för dem – det är alltid livsfarligt.”

R3 och R6 poängterade skillnader i förhållningssättet kring rapporteringen om klimatet där R3 lyfte att hen har en särskild noggrannhet med ”siffror och data för det finns inget annat ämne jag skrivit om som får så mycket reaktioner och läsarbrev som när jag skriver om klimatet. Klimatet väcker alltid känslor och det är mest från skeptikerkåren.” Vidare uttryckte R3 en önskan att rollen inte påverkades i lika stor utsträckning av de starka reaktioner som klimatreportrar får av konsumenterna, men tror att alla som rapporterar om klimatet just påverkas av det. R6, trots att hen anser att rollen som klimatreporter bör vara densamma som i rapporteringen av andra frågor, framhöll en upplevd känsla av att klimatjournalistiken får ett litet inslag av att lämna journalistikens vanliga kritiska hållning för att mer vilja uppmärksamma mediekonsumenterna och varna dem och intar ”en ganska passiv hållning” som klimatreporter. Samtidigt menade hen att klimatjournalistiken ska uppmärksamma mediekonsumenterna och varna dem. Att det i sin tur blir en passiv hållning.

Analys: övergripande om yrkesrollen

Som vi vet från tidigare forskning (se tex Robbins & Wheatley 2021) har flertalet klimatjournalister hittat nya typer av journalistiska yrkesroller i arbetet med klimatrapporeringen. Trots att ingen journalist i denna studie uttryckligen poängterade att de gått från rollen som ”kanal” till ”tolkare”, går det att tolka som att ett antal av klimatjournalisterna i den här studien menade att ett av klimatjournalistikens misslyckande just är att den ofta gjort raka nyheter på vetenskapliga rapporter, istället för att göra journalistik på frågan, det vill säga att låta den genomsyra alla delar av journalistiken och använda samma typ av journalistiska verktyg som i andra frågor, och att det i sin tur går att tolka som att det råder en önskvärd övergång till en mer tolkande roll.

Analysen baseras delvis på R5:s yttrande om att trots att rollen ska vara densamma som i rapporteringen av andra ämnen, är det viktigt att kunna omvandla det torra och svåråtkomliga i vetenskapen till kött och blod. Det tycks vara att en övergång från ”kanal” till en ”tolkande” roll både är önskvärd och måhända på väg.

Vidare lyfte R1 att hens yrkesroll är att förmedla den forskning som kommer om klimatfrågan till de som inte besitter kunskap och att detta ofta sker i form av kommenterande journalistik där hen låter en annan forskare kommentera rapporten. R6 framhöll dels att

många klimatjournalister enbart presenterar vetenskap genom en passiv hållning, dels att rollen hen har som klimatreporter i stora drag är densamma som när hen rapporterar om andra frågor, eller att den åtminstone borde vara det. R6 belyste dessutom att hens roll bland annat är att ”uppmärksamma” och ”varna” konsumenterna samt behovet av att få ner abstraktionsnivån av klimatrapporteringen. Även de här uttalanden går att tolka som att klimatjournalisterna agerar utefter en tolkande yrkesroll samt att det tycks ske en övergång till en roll som utbildare snarare än en portvakt, liksom forskning konstaterat (Robbins & Wheatley 2021).

Resultat: aktivism och rädsla för alarmism, dramatiskt och någonting nytt

En återkommande reflektion hos journalisterna var vidden av att dra en tydlig skiljelinje mellan att vara journalist och aktivist. Återkommande dök kommentarer om förekomsten av glåpord upp. R1 lyfte att hen ”inte jobbar med åsiktsrapportering” och R2 poängterade allvaret i att inte bli aktivist eftersom risken finns att journalistiken förlorar allmänhetens förtroende. Båda respondenterna fick medhåll från R5 som menade att det är viktigt att ha en opartisk och oberoende roll (se vidare under *Balans, objektivitet och opartiskhet*) som journalist oavsett ämne och att den varsamhet i yrkesrollen som hen återkom till, kan hjälpa en att inte gå över gränsen till aktivism, R5: ” (...) Det kan ju missuppfattas ibland som att man har en roll som har en agenda. Men agendan är bara att försöka belysa det här och på ett så neutralt sätt som möjligt.”

R2 och R4 menade att det både finns en rädsla och en kunskapsbrist hos vissa klimatjournalister vilket i sin tur hämmat klimatrapporteringen. R2 poängterade att rädslan beror på att journalister inte vill skrämna sina konsumenter vilket lett till en avsaknad i klimatjournalistiken av att beskriva hur allvarligt läget är, samt att journalister är rädda för ”att vara den ena sidans språkrör” i debatten om klimatförändringarna (se vidare under *Balans, objektivitet och opartiskhet*). R5 upplevde även en rädsla bland klimatjournalister att beroende på det de ifrågasätter, bli stämplad i en politisk riktning. Ytterligare en problematik enligt R2 är att om journalistiken ska förhindra en handlingsförklaring hos mediekonsumenterna finns risken att klimatreportrarna lämnar den opartiska rollen och ser sig själva som besittare av ett högre syfte – något som i sin tur kan vara första steget mot aktivism.

R4 menade att rädslan hos klimatjournalister bland annat handlar om att bli förlöjligad, utpekad som domedagsprofet och anklagas för att måla upp en för mörk bild av situationen. Detta har i sin tur, enligt R4, lett till att journalister väjt undan för det starka uttrycket. När

journalister får etiketten ”klimatalarmist” menade R2 i sin tur att det kan beror på okunnighet på ämnet – att de som uttrycker glåpord antingen förnekar att civilisationens överlevnad står på spel eller menar att klimatrapporteringen är överdriven. Kunskapsbristen återkommer vi till, men var drar journalisterna gränsen mellan journalistik och alarmism?

Trots att R1 uttryckligen inte arbetar med åsiktsrapportering gör hen en liknelse vid frågan om klimatjournalister behöver vara alarmistiska för att nå ut med nyheterna till mediekonsumenterna: ”Kör du bil måste du ibland tuta för att du håller på att krocka. Så är det. Men om du tutar hela tiden då kommer folk hålla för öronen, och det är exakt samma sak här”. R3 vände på frågan, ifrågasatte ordvalet ”alarmist” och uttryckte en känsla av att det är ett ordval som klimatskeptiker skulle göra. Vidare underströk hen hur viktigt det är att vara neutral i frågan och att hen själv håller sig strikt till vetenskapen – ett förhållningssätt till vetenskapen som samtliga klimatjournalister hade. Men, utvecklade R3, klimatjournalister har trots allt full rätt att vara ”alarmistiska” (med en uttrycklig tveksamhet kring ordvalet) och det med tanke på att den vetenskapliga konsensus som råder gör en annan typ av rapportering snedvriden.

På frågan om det är viktigare att framhäva det dramatiska i klimatrapporteringen för dramaturgins skull, i jämförelse med rapporteringen om andra ämnen, svarade R6 att hen tror att så inte är fallet och lyfte att det på redaktioner tidigare förekommit ett dåligt samvete kring rapporteringen om klimatet. Detta i sin tur har enligt R6 lett till att det förut föll bort på grund av att andra ämnen upplevdes som mer spännande och när många väl började rapportera om frågorna har det enligt hen lett till lama och pedagogiska rapporteringar. Istället måste det bli ganska dramatiskt, menar R6, för att klimatrapporteringen ska fungera. I sammanhanget bör fastställas att ingen tydlig skiljelinje dras mellan dramatisk och alarmistisk, annat än att den förstnämnda är en norm och den sistnämnda inte. Boykoff och Boykoff nämner alarmism i samband med normen dramatisk men i denna studie stannar resonemanget här, mellan två skilda begrepp som går att koppla till varandra.

Från tidigare forskning (se tex Boykoff & Boykoff 2007) vet vi att det i journalistiken råder en strävan efter att rapportera om någonting nytt i klimatrapporteringen, vilket i sin tur kan leda till att agerandet efter normen bort prioriterar de underliggande orsakerna och långsiktiga konsekvenserna av klimatfrågan. Flera av klimatjournalisterna i den här studien återkom till utmaningen att rapportera om klimatet beroende på att klimatfrågan egentligen inte lämpar sig för journalistisk rapportering ty dess långsamma, men ibland snabba, karaktär. Således ansåg flertalet att klimatjournalister behöver hitta någonting nytt att rapportera om vilket stämmer överens med Berglez studie från 2011. Däremot belyste ingen det som tidigare forskning

poängterat (se Boykoff & Boykoff 2007) om att normen om någonting nytt kan eftersträvas på bekostnad av att låta de långsiktiga aspekterna av klimatförändringarnas problem prioriteras.

Analys: aktivism och rädsla för alarmism, dramatiskt och någonting nytt

Majoriteten av klimatjournalisterna ansåg att det är viktigt att inte övergå till att bli aktivist. Enligt R6 förminskas journalistiken om klimatjournalister blir aktivister och genom sin yrkesroll strävar efter förändring. Hen underströk att uppgiften är att berätta om det som händer och att klimatjournalistiken inte behöver försvåra uppgiften mer än så. Majoriteten tycktes även avfärda en rädsla för att bli alarmistisk. R1 belyste behovet att ”ibland tuta” och att medierna har larmat om klimatfrågan vilket ibland vilselett allmänheten. Det sistnämnda var i sin tur varken rätt eller fel enligt hen. Däremot går det att tolka det som att det behövs en balans – att ibland tuta och ibland inte göra det, något som även resonerar med uttrycket ”men om du tutar hela tiden då kommer folk hålla för öronen”.

Trots att klimatjournalisterna inte belyste det som forskning tidigare poängterat (Boykoff & Boykoff 2007), att agerandet efter normen om någonting nytt kan ske på bekostnad av att låta långsiktiga aspekter av klimatfrågan belysas i medierapporteringen, går det att tolka att svaren delvis har en annan innebörd. Flertalet har, som tidigare poängterats, uttryckt behov av att (1) sträva efter någonting nytt i klimatrappporteringen (reds anm. tolkar det som att normen om någonting nytt eftersträvas utan att det uttryckts explicit i sammanhanget av normer), samtidigt som detta (2) inte tycks ske på bekostnad av att rapportera om de långsiktiga konsekvenserna av klimatförändringarna och samtidigt som det uttryckts (3) vara en utmaning att fånga klimatfrågans komplexa natur och göra journalistik av den. Dessa premisser möjliggör att skönja dels en mångtydighet i flera av svaren, dels en balans mellan å ena sidan agerandet efter normen och å andra sidan fånga frågans komplexa natur med alla dess bakomliggande orsaker och långsiktiga konsekvenser. Balansen tycks gå att likna med andra parametrar i deras svar (se vidare under *Slutsats och diskussion*).

Resultat: balans, objektivitet och opartiskhet

Från tidigare forskning (se tex Boykoff & Boykoff 2007; Robbins & Wheatley 2021) vet vi att ett agerande efter den traditionella journalistiska normen balans leder till en snedvriden bild av klimatförändringarna och att klimatreportrar ändrat riktlinjerna för normen. Förändringen har lett till att balansen numera utgår från den rådande vetenskapliga konsensusen snarare än olika ideologiska läger. Detta stämmer överens med den här studiens

resultat som visar att samtliga klimatreportrar ansåg att den balanserade bilden av att låta båda sidor höras, där klimatskeptikerna är en av dem, är förlegad. Snarare instämde de med att den vetenskapliga konsensus som råder bör tas som given och att balansen snarare ska handla om detaljfrågor såsom vilka lösningar som är bäst för att bromsa klimatförändringarna och hur stor vår påverkan på klimatet egentligen är. För som R4 uttryckte sig kan man ”idag inte på ett seriöst sätt säga att klimatförändringarna inte är antropogena” och därför behöver balanserad rapportering te sig annorlunda i klimatrapporeringen för att kunna, som R5 uttryckte det: ”förflytta utgångspunkten till var fakta idag ligger, så att man inte hela tiden börjar med att förklara att det nu sker en klimatförändring.” R5 poängterade även att människor aldrig är helt neutrala eller objektiva och att det journalisterna gör givetvis får vissa konsekvenser. Gällande opartiskhet (se vidare under *Förslag på vidare forskning*).

R1 menade att det inte finns någon gräns där skeptikerna antingen inkluderas i eller hamnar utanför rapporteringen och hen understryker dessutom att fallet aldrig varit det att alla får komma till tals i massmedier. Men ” (...) däremot kommer skeptiker till tals som kanske inte köper in på hela den beskrivningen som just står rådande i medier.” R2 underströk det oetiska i att bjuda in de som erbjuder en falsk verklighetsbeskrivning ty de ”kan äventyra allmänhetens förståelse för den här frågan”. Dessutom menade R2 att klimatjournalistiken har misslyckats och att en delförklaring till det handlar om ”sin (reds anm. klimatjournalistikens) ovilja att trampa snett i en väldigt polariserad fråga, och få det att verka som att man hamnat i ett läger, målar upp en bild av att det finns två läger”. Som journalist behöver man enligt R2 hålla isär det faktum att det finns två läger i debatten, men inte i vetenskapen och tillägger att ” (...) i verkligheten finns det en vetenskaplig diskussion om *hur* allvarligt läget är men det finns *inte* den stora diskrepans som finns mellan lägren i debatten. Så om man bara tittar på debatten så kan man få en bild av att frågan är mer polariserad än vad den är (...)”.

Analys: balans, objektivitet och opartiskhet

Likt vi sett från tidigare forskning (se tex Boykoff & Boykoff 2007) ledde en balanserad rapportering, som inte utgår från vetenskaplig konsensus, till en (1) snedvriden bild av klimatfrågan – så kallad *informational bias*. Forskning som gjordes på amerikanska prestigefyllda medier kunde se att (2) anledningen till att journalisterna rapporterade som de gjorde, dels berodde på tidsbrist, dels på okunskap, samt strävan efter att vara objektiv. Forskning som publicerades många år senare (se tex Hiles & Hinnant 2014) kunde dock belysa ett (3) skifte, där journalister snarare hittade balansen i detaljfrågor. Samtliga tre punkter går till stor del att återse i den här studiens resultat. Som tidigare nämnt framkom det

tydligt att journalisterna inte gav utrymme åt två läger likt många journalister och medier gjorde förr. Återkommande nämnde journalisterna att en orsak var en rådande kunskaps- och resursbrist som inte sällan tycks påverkas av varandra. De uttalanden som R2 och R4 gjorde, om ett pågående skifte i klimatjournalistiken (där det trots allt fortfarande finns otaliga brister och en undran om skiftet består), ger utrymme åt tolkningen att skiftet även innebär normen av balans. På så sätt tycks samtliga klimatjournalister ha omdefinierat normen balans, likt de i Hiles & Hinnants studie från 2014, och tycks anse att de som inte tagit detta steg verkar efter en förlegad syn på normen.

Resultat: relationen till källor och vetenskap

Trots att samtliga klimatjournalister utgår från vetenskap i sitt rapportering, poängterade flertalet att en vaksamhet i journalistrollen krävs i relation till vetenskapen och källorna, likt uttryckt i Publicitetsreglerna § 2 (Journalistförbundet 2020a). Både R3 och R5 poängterade att en vaksamhet och kritisk inställning till studier är väsentlig i klimatrapporteringen. Samtidigt menade R3 att det bör vara adekvat att tala om en "klimatkris" eftersom klimatforskningen är överens till cirka 99 % och för att försäkra sig om att hen varit vaksam nog, kontaktar hen alltid en annan forskare som kan kommentera studien. R6 å andra sidan återkom till åsikten om den passiva hållningen där hen uttryckte en utmaning att som klimatjournalist kunna vara kritiskt inställd till vetenskapen – att klimatjournalister enligt R6 egentligen inte kan vara det eftersom det är forskarna som besitter kunskapen och inte klimatjournalisterna. Ytterligare en utmaning menade hen, ligger ofta i när forskning står mot varandra, att det i en sådan situation kan vara utmanande att förhålla sig till två forskningslägen. Vidare framhöll R5, i samband med att klimatfrågan inte ska behandlas annorlunda än andra ämnen, att med vaksamheten som vägledning söka efter personers andra intressen, informera mediekonsumenterna om personen i fråga har egna intressen som kan gynnas, och slutligen överväga personens relevans i sammanhanget.

Analys: relationen till källor och vetenskap

Till skillnad från viss tidigare forskning på området (se tex Hiles & Hinnant 2014) uppfattades ingen klimatjournalist i denna studie uppleva skepticism gentemot auktoriteter. Däremot lyfte flera av dem behovet av att göra abstrakta vetenskapliga texter till greppbara konkreta berättelser (se vidare under *mänskliga berättelser och normen personligt*). Den strävan kan tolkas, likt forskning tidigare poängterat att auktoriteter fruktat och hävdad (se tex Hiles & Hinnant 2014, s. 433), som att journalister förenklar vetenskapliga texter i strävan att hitta nyhetskrokar. Däremot uttryckte ingen klimatjournalist i den här studien att hen gör det

på bekostnad av vetenskapens innehåll, ty enbart som en chans att nå ut med forskningens innehåll. Som flertalet poängterade är det just vetenskapen de utgår ifrån i sin rapportering.

Vidare belyste ingen klimatreporter uttryckligen behovet av att använda andra källor än myndigheter, ledande företag och politiker, liksom forskning tidigare hävdade kan bidra till snedvriden rapportering (se Boykoff & Boykoff 2007). Däremot, som forskning tidigare belyst (se Berglez 2011), genom det uttryckta behovet hos flera av att gestalta frågan genom det personliga, kan det tolkas som att det är eftersträvaransvärt att inkludera andra typer av källor. Slutligen går det att tolka att en av utmaningarna till att uppnå detta kan vara den vetenskap som omgärdar klimatfrågan, liksom Boykoff och Boykoff presenterade. Däremot uttryckte ingen journalist i den här studien att de lockas mindre av att rapportera om klimatet, liksom ovannämnda forskning presenterat.

6.2 Journalistisk etik

Resultat: konsekvensneutralitet och social ansvarsteori, visa hänsyn

Från tidigare forskning (se Hammarlin & Wigorts Yngvesson 2019) vet vi att journalister ofta balanserar mellan ståndpunkterna samtidigt som de trots det vanligtvis agerar efter ståndpunkten social ansvarsteori. I den här studien framkom det att flertalet av journalisterna balanserade mellan att å ena sidan ta i beaktning eventuella konsekvenser av rapporteringen (enligt social ansvarsteori) och att å andra sidan inte göra det (enligt ståndpunkten konsekvensneutralitet). Flera av dem reflekterade om ett upplevt socialt ansvar som för majoriteten av dem både innebar det moraliska övervägandet i att ta i beaktning eventuella konsekvenserna av rapporteringen (såsom social ansvarsteori menar), och att de upplever ett journalistiskt ansvar att rapportera om klimatfrågan för att informera medborgarna.

Gällande konsekvensneutralitet upplevde R1, R4, R5 och R6 antingen att de själva är, eller att klimatjournalister bör, vara konsekvensneutral, ”ganska konsekvensneutral” eller ”hyggligt konsekvensneutral”. Samtidigt poängterade de flesta att det fortfarande är viktigt att ta hänsyn till ovana intervjuobjekt.

Normen om att ta hänsyn belystes flertalet gånger under intervjustudien hos de klimatjournalister som upplevde ett moraliskt agerande där de tog i beaktning konsekvenserna av rapporteringen. R1 nämnde sammanhang som namnpublicering och R5 intervjuer med ovana intervjuobjekt där större hänsyn behöver tas även i klimatrapporteringen. Detta är som tidigare nämnt en vanligt förekommande traditionell journalistisk norm. Även R3 och R6 belyste liknande beteenden kopplat till normen hänsyn.

De uttryckte även en medvetenhet om att deras publiceringar får konsekvenser men däremot, som R1 uttryckte sig, ” (...) att jag eventuellt skulle ta något ansvar för hur folk skulle kunna agera om jag publicerar något, det är inte min sak. Då skulle jag tillskriva mig så mycket kunskap att jag skulle kunna påverka folk så mycket, men det gör jag inte.” Vidare menade R4 att den allmänna bilden av den roll som journalister ska ha, fortfarande är att hålla människor på gott humör med syfte att de annars kan tappa hoppet. Detta poängterade R4 inte är journalistikens roll och således ska konsekvensneutralitet även genomsyra klimatrapporteringen.

R2 menade att det är en stor utmaning att förhålla sig till begreppet, dels eftersom konsekvensneutralitet enligt hen är ”ganska klumpigt” med avseende på att ingen är konsekvensneutral, dels med tanke på att om alla klimatjournalister skulle ”vara konsekvensneutrala och så fortsätter man med det – konsekvensneutral journalistik hela vägen till civilisationen kollapsar – så någonstans där är det som att den spelar ut sin roll.” R2 trodde att hänsynstagandet till konsekvenserna av rapporteringen kanske gäller i ännu större utsträckning i klimatjournalistiken än i den traditionella, om man drar det till sin spets.

Analys: konsekvensneutralitet och social ansvarsteori, visa hänsyn

Som tidigare forskning poängterat (se Hammarlin & Wigorts Yngvesson 2019) är det vanligt förekommande med en balans mellan de två ståndpunkterna, trots att det enligt författarna är vanligast att agera enligt den sociala ansvarsteorin. I likhet med den tidigare forskningen gick det i den här studien att skönja att flertalet klimatjournalister tycks balansera mellan begreppen, bland annat med tanke på behovet av att visa hänsyn till intervjuobjekt, något som egentligen värderas högst av den sociala ansvarsteorin (Hammarlin & Wigorts Yngvesson 2019, s. 93). Men som tidigare nämnts framkommer värdet av att visa hänsyn i båda ståndpunkterna, dock på skiljaktiga vis.

Exemplifiering av hur en balans tycks råda mellan begreppen genom visad hänsyn, som i hög grad påminner om den som social ansvarsteori premierar, är dels R1 som uttryckte att hen inte tar ansvar för hur folk reagerar på hens rapportering samtidigt som åsikten uttrycktes om behovet av att visa hänsyn till ovana intervjuobjekt, dels R5 som är ganska konsekvensneutral samtidigt som hänsynen mot ovana intervjuobjekt tas med i beaktning. Ingen deltagare i studien belyste explicit upplevelsen av att inta en allmän position och att således visa hänsyn gentemot enskilda, som forskning tidigare påpekat i sammanhang om konsekvensneutralitet (se Hammarlin & Wigorts Yngvesson 2019). Vidare görs analysen om balansen trots att majoriteten antingen explicit uttryckte åsikter i enlighet med konsekvensneutralitet eller där

det går att tolka att konsekvensneutralitet eftersträvas. Således visar det att uppsatsens resultat om att majoriteten tycks agera konsekvensneutralt, inte överensstämmer med tidigare forskning (Hammarlin & Wigorts Yngvesson 2019).

6.3 Gestaltningar

Flertalet nämnde det psykologiskt utmanande att som journalist, och som människa i allmänhet, hantera klimatfrågans långtgående och komplexa karaktär. Att journalistiken inte har: R4 ” (...) haft förmågan att lyfta sig ur den låsningen som finns hos oss människor i allmänhet.” Samtliga ansåg att klimatfrågan kan gestaltas på ett bättre sätt och att mer behöver göras ty den är viktigast av alla ämnen i samhället. Samtidigt poängterade ett par av dem att det, i form av mer resurser och utbildningsmöjligheter, nu sker ett skifte i klimatjournalistiken. Detta trots att den hittills misslyckats enligt dem.

Om nu klimatfrågan är det viktigaste ämnet att bevaka och det finns ett behov av att hitta fler sätt att göra det på, vad tror klimatjournalisterna krävs för att rama in klimatfrågan i medierapporteringen?

Återkommande var åsikten om att klimatfrågan bör genomsyra all journalistik, på samma sätt som frågan penetrerar samhällets alla beståndsdelar. Några som framhävde denna åsikt extra tydligt var R2 och R4 som regelbundet poängterade att klimatjournalister måste göra allt och att klimatfrågan måste finnas: R4 ”i det snabba, i det medelsnabba och i det mer långsamma och grävande (...)”, inte längre vara ett sidointresse och att bevakningen ”måste ha relevans i frågans allvar”. Hen fortsatte liknelsen med hur Corona har genomsyrat journalistiken. Bägge respondenterna återkom till behovet av att göra journalistik på riktigt av klimatfrågan, något som även underströks av R6, och att ett av de stora problemen länge varit att frågan behandlats som en nischfråga eller att den likt forskningen tidigare påpekat (se Djerf-Pierre & Olausson 2019) kommit i cykler och försvunnit. Vidare belyste R1 att ”ju mer du kan förankra den här frågan i alla andra frågor desto större möjlighet har du att lyckas få folk att tänka. Man måste få tag i sin egen förändringskraft och det är inte jag att säga vad den kraften är, men i journalistiken kan vi ibland hitta något som liknar det.”

Resultat: mänskliga berättelser och normen personligt

Återkommande uttrycktes att en av de stora utmaningarna för klimatjournalistiken är kunskaps- och resursbristen. R3 uttryckte att det både råder en resursbrist och ett behov att göra vetenskapliga rapporters abstrakta karaktär till mänskliga berättelser. Vi vet från tidigare

forskning (se Boykoff & Boykoff 2007) att normen *personligt* är vanligt förekommande även i klimatrapporteringen samt att ett agerande efter den leder till en gestaltning med mänskliga berättelser som sällan lyckas rama in klimatfrågan genom djupare analys samt att det i klimatrapporteringen handlar om att hitta en person som frågan kan gestaltas genom (Boykoff & Boykoff 2007, s. 1192; Berglez 2011, s. 449–465). I likhet med tidigare nämnda forskning (Boykoff & Boykoff 2007) var normen om personligt vanligt förekommande. Däremot nämnde ingen det om att frågans djupare analys förbises på grund av de personliga berättelserna.

R2 menade att en blind fläck i klimatjournalistiken länge varit de som drabbas av klimatförändringarna- och omställningen, att klimatjournalistiken inte varit tillräckligt mycket där det händer på riktigt. R1 betonade hur viktigt det är att lyfta människors identitet och att det i sig kan väcka nya frågor hos människor. Genom att stärka jaget och ”prata med människor om vilka de är” kan idéer om nya levnadsvanor uppstå och, som R3 exemplifierade, rapportera om saker som kommer nära, såsom återvinning och förbrukning av plast. R1: ”Det handlar om att rucka lite på människor och säga ’fan jag vet inte, men det gör inte du heller men det är obehagligt att vi får översvämningar hela tiden och att det regnar så här mycket. Vad kan det bero på?’ Så, att man har en annan ton när man berättar hur det är.”

Framförallt uttryckte R2, R3 och R5 behov av att gestalta frågan genom det personliga, trots att det ibland uttrycktes i aningen annorlunda ordalag, till exempel ”komma nära” och att reflektionerna inte alltid förekom i sammanhanget av etiska riktlinjer. R5 beskrev arbetet med den personliga klimatrapporteringen såtillvida att den ska vara så berörande och mänsklig som möjligt. Vidare underströk R6 att det kanske i synnerhet krävs personliga berättelser i just klimatrapporteringen för att få ner abstraktionsnivån.

Analys: mänskliga berättelser och normen personligt

En återkommande trend bland majoriteten var behovet av att vara på plats där det händer. Likt R5 uttalade sig instämde resterande klimatjournalister om de mänskliga berättelserna, således tycks majoriteten uppleva ett behov av den typen av rapportering. Detta förstärks i sin tur av åsikterna att göra journalistik av klimatfrågan och låta den finnas på alla områden samt på hela tidsaxeln, som R4 uttryckte, i det snabba, medelsnabba och i det långsamma.

De mänskliga berättelserna går att tolka som att det i flera fall framställdes som lösningen på att konkretisera abstraktionsnivån av klimatfrågan. Likt tidigare forskning (se Berglez 2011) var behovet av de mänskliga berättelserna återkommande i denna studies resultat, vilket

bland annat illustrerades av R2 som uttryckte att det länge funnits en blind fläck på området att skildra de som drabbas av klimatomställningarna (se vidare om *normen personligt* under *Analys: relationen till källor och vetenskap*). Slutligen tycks de mänskliga berättelserna enbart ha framförts i positiva ordalag, till skillnad från hur Boykoff och Boykoffs studie porträtterar en aningen negativ konsekvens av normen, som tidigare påvisats.

Resultat: ordval

R3 och R5 poängterade valet av ord mest framträdande. Som tidigare nämnt är det enligt R3 adekvat att använda ord som ”klimatkris”. Hen poängterade att orden har en betydande roll och att upplevelsen av att känna sig bevakad som klimatjournalist gör det viktigt att avstå från att använda alltför värdeladdade ord. Som vi vet från tidigare forskning (se tex Lakoff 2010) är ordval viktigt i journalistiken. På frågan om R3 instämmer svarade hen att ”Det är jätteviktigt. Om vi pratar om tex ”klimatförändring” upplevs det lätt som att det är någonting som kommer senare – en förändring och inte någonting som är här och nu. Men om vi säger ”klimatkris” antas det att det är här och nu. Så det är klart att orden spelar roll.” Vidare tror hen att svensk klimatrapporering i framtiden kommer använda ett starkare språkbruk.

R6 i sin tur betonade att flertalet ord ofta förekommer i klimatrapporeringen, till exempel ”domedagsglaciärerna” och att de orden ofta lämpar sig. Däremot konstaterade hen att ”det blir ensidigt om man bara kör ut igen och igen och igen samma typ av larm och samma typ av apokalyptiska scenario” med risk att människor blir avtrubbade och tröttnar. Vidare underströk R5 behovet av att göra vetenskapens och ekonomins krångliga termer ” (...) till kött och blod och förklara varför de krångliga termerna är viktiga (...)” samt att det är viktigt att säga ”temperaturökningen som nu sker” istället för att förklara att det sker en klimatförändring (se vidare under *Relationen till vetenskap och källor* samt *Mänskliga berättelser och normen personligt*).

Vidare uttryckte R4, R5 och R6 att klimatreportrar inte ska behandla klimatfrågan annorlunda, däremot tillade R4 att sättet hen gör klimatjournalistik på, delvis kräver nya sätt att tänka på. R2 höll å ena sidan med om att en likabehandling krävs för klimatfrågan i förhållande till andra ämnen, och underströk att klimatrapporeringen inte ska väja ”för de mörka rubrikerna för det gör vi inte i något annat sammanhang så varför skulle man göra det i klimatjournalistiken? Man måste kunna dra på när det kommer vissa nyheter, att kunna rapportera om det rakt upp och ner helt enkelt”. Samtidigt menade R2 att klimatfrågan skiljer sig från andra ämnen och att den således, på ett sätt, bör behandlas annorlunda eftersom den handlar om vår överlevnad som civilisation.

Analys: ordval

Från tidigare forskning (se Boykoff & Boykoff 2007; Lakoff 2010) vet vi att ordvalen spelar en betydelsefull roll i klimatjournalisters konkretisering av vetenskapliga rapporter. Vi vet även att många av oss, däribland journalister, saknar det ramverk som behövs för att kommunicera frågan om klimatet, något som tycks stämma överens med åsikterna hos ett par av den här studiens klimatjournalister. Den tolkningen görs utifrån uttalanden om svårighetsgraden i att göra journalistik av klimatfrågan. Uttalandet från R3, om att ordvalen spelar en betydande roll, stämmer även det överens med Lakoffs forskning som tyder på att ordvalen som klimatjournalisterna gör ger möjlighet att aktivera ramverk hos konsumenterna och göra de införstådda på innehållet. Det går även att tolka att R3 tror att ett starkare språkbruk, inte bara är framtiden för svenska medier, utan även behövs i klimatrapporteringen. Denna tolkning görs baserat på uttrycket att det är väsentligt med ordvalen med tanke på hur det påverkar konsumenternas förståelse för frågan. Slutligen tycks några av klimatjournalisterna tampas med att använda ord som fångar frågans allvar, eftersom strävan samtidigt finns om att undgå risken att trötta ut publiken.

Resultat: konstruktiv och positivt vinklad klimatjournalistik

Samtidigt som klimatjournalistiken ska vara rak och ärlig, underströk R2 att journalistiken är komplett först när den samtidigt söker efter lösningar. Däremot får den konstruktiva klimatrapporteringen enligt R2 inte sätta agendan med risken att konstruktiviteten vilseleder människor in i en falsk trygghet. På frågan om hur klimatjournalister hittar balansen mellan att å ena sidan göra journalistik som får läsning och fråga sig vilken som drabbar folk mest, och å andra sidan inte göra journalistik som bidrar till handlingsförklamation, ansåg R2 att det var en svår ekvation eftersom tanken på att journalistiken ska bidra med hur vi ska lösa krisen, skapar en risk för aktivism (se vidare under *Aktivism och rädsla för alarmism, dramatiskt och någonting nytt.*)

Om klimatfrågan bidrar till ångest för människor, och journalistiken till ökad kunskap, ansåg klimatjournalisterna att en mer positiv vinkling av klimatfrågan är eftersträvansvärd? Enligt tidigare forskning (se tex Engesser & Brüggemann 2016) vet vi att miljöjournalister ansåg att klimatrapporteringen bör fokusera på negativa konsekvenser av klimatförändringarna och möjliga lösningar, trots att konsumenterna enligt Vattenfalls rapport (Vattenfall 2020) önskar mer hoppfull vinkling av frågan. Hälften av klimatjournalisterna i denna studie, nämligen R2, R4 och R6, uttryckte att klimatfrågan inte bör vinklas positivt. Lösningar kan presenteras, som R2 poängterade ovan, men samtliga tre menade att det inte

finns något intrinsikalt värde i den positiva inramningen. Ett exempel är när R6 uttryckte att flera journalister i hans omgivning önskar berätta om det positiva (lösningar och satsningar på problemet) men själv anser hen att journalistikens uppgift inte är att rama in klimatfrågan genom den positiva vinkeln, utan snarare genom det som är oroväckande ty det är det viktigaste. R6, liksom andra journalister, lyfte även att problemet annars just blir att ge allmänheten en felaktig verklighetsbild och att det i rapporteringen av andra ämnen är journalistikens huvudföreläsa att hitta brister, vilket även bör gälla i gestaltningen av klimatfrågan.

Analys: Konstruktiv och positivt vinklad klimatjournalistik

Den positivt vinklade klimatjournalistiken kan i viss mån tyckas innefatta konstruktiv klimatjournalistik. Som Vattenfalls rapport belyste (Vattenfall 2020) är fler positiva aspekter av klimatfrågan önskvärdt i medierapporteringen, sett ur konsumenternas perspektiv, vilket enligt studien kan leda till större handlingskraft för allmänheten. Dock visade sig hälften av klimatjournalisterna i den här studien motsäga sig det faktum att klimatjournalistiken ska rama in klimatfrågan med en positivt vinklad rapportering. Som vi sett från delar av resultaten uttryckte journalisterna att det inte är journalistikens roll att upprätthålla allmänhetens hopp, ty det kan förminska journalistiken och således är det viktigt att rapportera om det som faktiskt händer eftersom rapporteringen (R4) ”måste ha relevans i frågans allvar”.

Däremot fanns uttryck om att journalistiken ska göra allt, att den både ska (R1) bidra med lösningar och befintlig teknik, samt belysa det negativa.

Det tycks som att några av journalisterna menade att det finns en skillnad mellan det konstruktiva och det positiva. De tre deltagare som i sin tur inte uttryckte en explicit invändning mot den positiva vinklingen var R1, R3 och R5. För R1 tycks det delvis vara eftersträvaransvärt med en konstruktiv klimatjournalistik med tanke på det faktum att hen återkommande uttryckte att det för hen handlar om att sätta i gång människors egen förändringskraft, att rucka lite på dem och att ha tilltron till att de kan agera både på det negativa och det positiva. Det går att tolka som att hen inte är emot en positiv vinklad klimatrapportering, utan tror på att allt behövs.

Resultat: ansvarsutkrävande och granskande klimatjournalistik

Tydligast framhävde R2, R4 och R5 behovet av att gestalta klimatfrågan genom ansvarsutkrävande journalistik. R2 och R4 ansåg att klimatjournalistiken misslyckats och R2 poängterade att många redaktioner nu inser detta. Vidare har en utmaning för

klimatjournalistiken enligt R4 varit att ta ner journalistiken på olika nivåer men att det som återstår i att illustrera klimatfrågan i medierapporteringen just är den ansvarsutkrävande journalistiken. För att lyckas med detta tror R4 att det krävs en insikt i magnituden av allvaret och att se på "klimatfrågan med andra ögon", likt man ser på andra hot såsom den rådande pandemin. Steget därefter är att se på frågan med journalistiska ögon vilket i sin tur innebär att det enligt R4 alltid finns någon att ställa till svars för den situation som råder i samhället. Först då menar hen att frågan kan ramas in genom att ställa makthavare till svars.

Vidare framhävde R3 att det vore bra med ansvarsutkrävande klimatjournalistik men problematiken med det är att det i klimatfrågan är svårt att veta vem som är boven samt att om man ställer ett företag till svars krävs det en motivering. Det i sin tur kan vara utmanande eftersom det är fler företag som gör fel. En lösning enligt R3 vore lagstiftning som skulle underlätta grävjobb då företag tydligare bryter mot regler. I jämförelse ansåg R5 att ansvarsutkrävande inte är problematiskt utan snarare att klimatjournalister måste kunna porträttera klimatförändringarna genom att hänga ut ett företag som gör misstag och inte minst de som är med i omställningen.

Innan den sista analysdelen är det relevant med en del ur ett citat som R4 skulle framföra vid en hypotetisk publik bestående av den svenska journalistkåren: " (...) det viktiga för journalister är att börja se journalistiskt på klimatfrågan. Det låter väldigt enkelt men vi måste börja tänka på den som vilken fråga som helst men samtidigt som världens största story någonsin (...) och den här ligger mitt framför våra ögon. Vi måste även börja *utkräva ansvar* från de som gör att vi varje år misslyckas med att åstadkomma det forskarna säger åt oss att vi måste göra (...). Här misslyckas de styrande, internationellt och nationellt, med klimatmålen och de tvingas inte utstå granskning (...). Om några år tror jag att vi kommer se (...) tillbaka på den här tiden och tänka att vi inte utkrävde ansvar."

Analys: ansvarsutkrävande och granskande klimatjournalistik

Det tycks vara fallet att samtliga journalister ser behov av att ställa politiker och företag till svars i klimatjournalistiken, även R1 och R6. Denna tolkning görs trots att varken R1 eller R6 uttryckte det explicit, ty de sa heller inte tvärtom, och baserat på hur de resonerade i andra frågor. Exempel är när R1 på frågan om huruvida normerna som klimatjournalister bör förhålla sig till skiljer sig från normativa riktlinjer i annan rapportering, svarade att "Det är samma grundvalar man får förhålla sig till" (se vidare under *traditionella journalistiska normer*) och när R6 uttryckte att klimatjournalister bör berätta om klimatet precis som de berättar om andra ämnen. Det kan tolkas som att det innefattar ansvarsutkrävande eftersom

det är en central del i journalisters arbete (Kovach & Rosenstiel 2014, s. 42–45). Slutligen kan klimatjournalisternas förhållningssätt till att gestalta klimatfrågan genom mer ansvarsutkrävande journalistik, kopplas till den opartiska och neutrala rollen som flertalet poängterade som eftersträvansvärt (se vidare under *Aktivism och rädsla för alarmism, dramatiskt och någonting nytt* samt *Balans, objektivitet och opartiskhet*).

7. Slutsats och diskussion

Majoriteten tycks se sig själv som en neutral aktör, där det verkar som att de flesta mer har en tolkande, framför ”kanal”, som yrkesroll. Det verkar finnas en balansgång mellan att å ena sidan bibehålla den journalistiska yrkesrollen och inte gå över till aktivism, å andra sidan mellan konsekvensneutralitet och social ansvarsteori – trots majoritetens uttryck om agerandet efter den förstnämnda. Vidare var både normen om balans framträdande i flertalets resonemang och samt behovet av att rama in klimatfrågan genom mänskliga berättelser samt ansvarsutkrävande journalistik.

Det gick att skönja en röd tråd genom klimatjournalisternas intervjuer som påminner om det psykologiskt svåra i att greppa klimatfrågans komplexa karaktär. Detta blev tydligt dels genom journalisternas syn på rollen och normerna, dels på gestaltningen. Ambitionen har varit att låta avsnittet förhålla sig till denna röda tråd.

7.1 Yrkesrollen och traditionella journalistiska normer

Att rapportera om denna komplexa fråga är som om journalistikens vanliga utmaning och krav på att separera de egna åsikterna från det man rapporterar om – att vara opartisk – förstärks av klimatfrågans omfattande natur. Om det har att göra med att frågan handlar om vår överlevnad som civilisation eller om det psykologiska faktum att vi ofta har svårt att hantera saker som ligger långt ifrån oss (för trots att klimatförändringarna påverkar oss i Sverige har otaliga andra länder drabbats betydligt mer än oss), är oklart.

Å ena sidan tycks det vara svårt att greppa frågans komplexitet, å andra sidan utgjordes majoriteten av journalisternas svar av tydliga och kunskapsmässigt starka resonemang och inte sällan uttrycket om att frågan ska behandlas som vilken fråga som helst. Det går i sin tur att tolka som att en mångtydighet och/eller motsägelsefullhet i själva verket inte alls finns hos journalisterna. Vidare illustreras en övergång till en tolkande och utbildande roll i flertalet av svaren ty resonemang fördes om krav på att omvandla det svåråtkomliga till kött och blod och att förhindra att trötta ut publiken. Å andra sidan poängterade flertalet att klimatjournalistiken

ska behandlas på samma sätt som annan journalistik, således är deras roller kanske inte tolkande såsom analysen tyder på.

Men detta stämmer å andra sidan överens med tidigare forskning om att klimatjournalisters yrkesroll har utvecklats. Samhället i stort blir mer medvetet om klimatförändringarnas konsekvenser. Frågan återstår om klimatjournalistiken kan verka inom samma etiska riktlinjer som annan journalistik och att klimatfrågan ska behandlas som andra frågor? Eller är det så att klimatfrågans konsekvenser är av den kaliber att frågan kräver andra verktyg än de traditionella och att yrkesrollen ges friheten att skilja sig åt från annan rapportering?

Jag tror, efter att ha genomfört denna studie, att klimatjournalistikens framtidsutsikter kräver att rollen till viss del tillåts inta en annan form än resterande journalistik. Detta beror på frågans komplexitet, det psykologiskt utmanande med att greppa den samt att den trots allt, om vi ska utgå från den vetenskapliga konsensus som råder, till stor del beror på mänskliga handlingar och att vi utöver det både kan göra någonting åt det och om vi inte gör det kommer många delar av vår planet bli obeboeliga. Trots detta tror jag både att, likt journalisterna fastställde, traditionella normer såsom att ta hänsyn till intervjupersoner och att granska källorna samt vara opartiska, fortlever i klimatjournalistiken och till stor del behöver göra det för att journalistiken som helhet inte ska förlora sin roll som den tredje statsmakten, med de krav på opartiskhet och etiska riktlinjer som råder.

De flesta belyste ett behov av att vara opartiska samtidigt som viljan av att få fart på människors förändringspotential, och uppmärksamma dem, genomsyrade svaren. Ett behov av att skilja på aktivism och journalism, där det förstnämnda är uteslutande att sträva efter – snarare en risk att förlora förtroendet genom. Vad än journalisterna svarade tycks det ofrånkomligt att tolka den övergripande innebörden i deras resonemang som aningen mångtydig eller motsägelsefull. Detta innebär inte att de uttryckte okunskap i fråga eller inte bidrog med fruktsamma svar, utan att det trots allt rör sig om den största storyn någonsin (för att låna ett uttryck av R4) och det märks av människor, likt journalister, tampas med förhållningssättet till frågan och inte minst när yrkesrollen i mångt och mycket kräver ett neutralt förhållningssätt.

Det går nog att påstå att journalistiken tidigare inte behövt behandla en fråga av denna dignitet. Således möter dagens klimatjournalister stora utmaningar i att finna vägen fram genom detta oerhört viktiga område som, efter genomförd studie, alltmer tycks likna ett minfält av krav på balans mellan olika normer och yrkesroller att förhålla sig till. För som tidigare nämnt råder delvis en balans mellan ståndpunkterna konsekvensneutralitet och socialt

ansvar samt en balans mellan att bibehålla det journalistiska förhållningsättet och inte bli aktivist. Detta verkar likna balansen mellan att sträva efter normen om någonting nytt och att samtidigt inkludera en rapportering om frågans långsamma aspekter.

7.2 Gestaltningen

Samtliga uttryckte behovet av att hitta nya sätt att gestalta klimatfrågan på och flertalet återkom till att behandla frågan som vilken fråga som helst. Det var tydligt, om än föga förvånande, att ordvalen spelar en betydande roll i klimatjournalistiken. Även om en journalist rapporterar via radio, tv eller i text, är orden det vi människor kommunicerar med. Det är så vi uppmärksammar våra medmänniskor på samhällsproblem och hjälper okunniga att förstå komplicerade ting. Det Lakoff påvisade i sin studie 2010, om behovet av ett enkelt ramverk för att nå ut med klimatjournalistiken, tycks genomsyra majoriteten av deltagarnas svar i den här studien. Slutsatsen görs med tanke på uttryck om behov att förenkla, ta ner abstraktionsnivån och göra vetenskap till kött och blod. Samtidigt återstår några som inte uttryckte samma behov. Däremot verkar det som att samtliga anser att klimatjournalistiken kräver tydligare riktlinjer för att utvecklas åt det håll som krävs och att detta i sin tur ska ske antingen genom ordval, ökade resurser, att frågan ska genomsyra samtliga journalistiska områden och samtliga utfall med en opartisk yrkesroll. Vidare, kopplat till konkretiseringsbehovet, var det återkommande behovet av att rama in frågan genom mänskliga berättelser. Detta var en av de mer framträdande röda trådarna i studien – att genom de personliga berättelserna, konkretisera den abstrakta vetenskap som omgärdar frågan.

För att återknyta till det uttryckta behovet av ökad kunskap på området går det att anta att de flesta av journalisterna anser att det behövs. Eftersom detta var en kvalitativ studie varierade följdfrågorna beroende på intervju och på så sätt kom kunskapsbristen att forma vissa intervjuer framför andra.

Vad gäller analysen av journalisternas svar om positiv vinkling av klimatfrågan, där hälften uttryckte att den inte bör vinklas positivt, tror jag att det snarare handlar om att berätta om allvaret som finns – inte att man i sig inte ska rapportera positivt men att det inte får ske på bekostnad av att bevaka frågan i förhållande till dess allvar (för att återigen använda R4:s uttryck). Samtidigt som en journalist uttryckte att det i sig inte ska eftersträvas att rapportera i positiva ordalag, uttryckte hen att allt behöver göras. Huvudfåran i deras resonemang tycks således vara att allt behöver göras, oavsett om någon uttryckte explicit en invändning till positivt vinkad klimatjournalistik eller inte.

När R1 formulerade en önskan om att sätta i gång människors förändringskraft går det att tolka det som att konstruktiv klimatjournalistik är eftersträvansvärd. Hen belyste den rapportering som innefattar teknikutveckling och detta i sin tur går att tolka som att den positiva vinklingen är eftersträvansvärd. Å andra sidan bör en liknelse kunna dras till resonemanget R2 förde om att klimatjournalistiken ska göra allt, ty R1 framhöll att det inte handlar om åsiktsrapportering och således verkar den neutrala rollen vara styrande, något som var framträdande hos samtliga klimatjournalister. Utefter de svar som journalisterna levererade drar jag slutsatsen att den konstruktiva klimatjournalistiken bland annat handlar om teknik och lösningar på klimatförändringar. Det i sig kan tolkas som positivt, men i den här uppsatsen får det ligga i betraktarens ögon vad som ytterligare definierar positiv klimatjournalistik. En slutsats som oavsett kan göras är att klimatjournalistiken behöver det positiva men att det i sig inte är viktigare än att frågans allvar får utrymme i medierapporteringen.

7.3 Avslutande kommentar

Klimatrapporteringen kan vara en av journalistikens svåraste utmaningar. Givna yrkesroller, gamla – och till viss del förlegade? – normer, aktivism, glåpord och komplexa vetenskapliga rapporter i behov av konkretisering, kantar klimatjournalisternas vardag. Frågan är hur långt klimatjournalisterna är villiga att, och kan, gå för att ändra på sina riktlinjer i klimatrapporteringen?

8. Förslag på vidare forskning

Efter mottaget förslag från en klimatjournalist utanför denna studie, kan vidare forskning på området vara att undersöka hur klimatjournalistiken kan anpassa sig till den klimatångest som råder i samhället. Denna uppsats har gjort ett försök att genom frågor om gestaltning och positivt vinklad klimatjournalistik, undersöka detta en bit på vägen men det kan utvecklas.

Vidare kan framtida forskning undersöka hur långt klimatjournalister är villiga att gå för att förändra dels normativa riktlinjer, dels yrkesrollen i en möjlig strävan att i större utsträckning nå ut med klimatrapporteringen till allmänheten. Trots att frågan om balansen mellan aktivism och journalistik noterades i den här uppsatsen, kan frågan utvecklas i vidare forskning och undersöka en möjlig skiljelinje mellan aktivismen och journalistiken. Föreläsningsvis kan jämförelser mellan statligt finansierade och kommersiella medier belysas i kommande

forskningsprojekt ty det har i den här intervjustudien uttryckts att det kan finnas en skillnad på hur klimatrapporteringen ser ut beroende på medier och att det kan bero på resurstillgångar.

Fortsättningsvis föreslås att framtida forskning undersöker professionalism inom klimatjournalistiken, med avseende på den kunskapsbrist som flertalet i denna studie belyste. Vidare kan även opartiskhet, i förhållande till självbilden av yrkesrollen, undersökas. Är det så att klimatfrågans konsekvenser är av den kaliber att frågan kräver andra verktyg än de traditionella och att yrkesrollen som klimatjournalisterna bör givas möjlighet att avvika från annan rapportering? Om vidare forskning kan undersöka dessa frågor tror jag att det är givande både för samhällets arbete med klimatförändringarna och för klimatjournalistikens framtid.

9. Referenslista

Aftonbladet (2021). *Klimat-live*. Tillgänglig: <https://live.aftonbladet.se/klimat/news> [Hämtad 2021-05-25]

Berglez, P. (2011) Inside, outside, and beyond media logic: Journalistic creativity in climate reporting. *Media Culture & Society*, 33(3), s. 449–465. Doi: 10.1177/0163443710394903

Boykoff, M. T. & Boykoff, J. M. (2007). Climate change and journalistic norms: A case-study of US mass-media coverage. *Science Direct*, s. 1190–1202. Doi: 10.1016/j.geoforum.2007.01.008

Carrington, D. (2021a). 'Dimming the sun': \$100m geoengineering research programme proposed. *The Guardian*, 25 mars. <https://www.theguardian.com/environment/2021/mar/25/top-us-scientists-back-100m-geoengineering-research-proposal> [Hämtad 2021-05-08]

Carrington, D. (2021b). Whitest-ever paint could help cool heating Earth, study shows. *The Guardian*, 15 april. <https://www.theguardian.com/environment/2021/apr/15/whitest-ever-paint-could-help-cool-heating-earth-study-shows> [Hämtad 2021-05-10]

Dickson, S. (2019). Svensk uppfinning kan bli genombrott för förnybar el. *Svenska Dagbladet*, 16 maj. <https://www.svd.se/svensk-uppfinning-kan-bli-genombrott-for-fornybar-el/om/klimatskiftet--innovationerna-som-visar-vagen> [Hämtad 2021-05-08]

Djerf-Pierre, M. & Olausson, U. (2019). Miljöjournalistik. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J. I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Uppl. 2:1. Lund: Studentlitteratur, s. 227–235

Engesser, S. & Brüggemann, M. (2016). Mapping the minds of the mediators: The cognitive frames of climate journalists from five countries. *Sage Journals*, s. 825–826. Doi: 10.1177/0963662515583621

Ereaut, G. & Segnit, N. (2006). Warm Words How are we telling the climate story and can we tell it better?. *Institute for Public Policy Research*, s. 7–9. Tillgänglig: <https://www.jstor.org/stable/resrep15716>

The European Centre for Medium-Range Weather Forecasts (ECMWF) (2021). *European State of the Climate*. Tillgänglig: https://climate.copernicus.eu/sites/default/files/2021-04/ESOTC2020_summary.pdf

Flores, J. (2021). Rapport: Ingen positiv effekt på klimatet under pandemin. *Dagens Nyheter*, 19 april. <https://www.dn.se/varlden/rapport-ingen-positiv-effekt-pa-klimatet-under-pandemin/> [Hämtad 2021-04-20]

Hammarlin, M-M. & Wigorts Yngvesson, S. (2019). Filosofiska grunder för journalistisk etik. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J, I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Uppl. 2:1. Lund: Studentlitteratur, s. 89–96

Hiles, S. S. & Hinnant, A. (2014). Climate Change in the Newsroom: Journalists' Evolving Standards of Objectivity When Covering Global Warming. *Science Communication*, s. 428–453. Doi: 10.1177/1075547014534077

Höijer, B. (2010). Emotional anchoring and objectification in the media reporting on climate change. *Public Understanding of Science*, s. 717– 718. Doi: 10.1177/0963662509348863

Johansson, B. (2019). Journalistiken, objektiviteten och partiskheten. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J, I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Uppl. 2:1. Lund: Studentlitteratur, s. 187

Johansson, B. & Karlsson, M. (2019). Surveyundersökningar och experiment. I: Ekström, M. & Johansson, B. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Uppl. 3:2. Lund: Studentlitteratur, s. 132–166

Journalistförbundet (2020a). *Publicitetsregler*. <https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/spelregler-press-radio-och-tv/publicitetsregler> [Hämtad 2020-12-10]

Journalistförbundet (2020b). *Yrkesetiska regler*. <https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/yrkesetiska-regler> [Hämtad 2021-01-20]

Karlsson, M. & Johansson, B. (2019). Kvalitativ innehållsanalys. I: Ekström, M. & Johansson, B. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Uppl. 3:2. Lund: Studentlitteratur, s. 171–190

Kovach, B. & Rosenstiel, T. (2014). *The Elements of Journalism*. Uppl. 3:1. New York: Three Rivers Press (CA), s. 1–45

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Uppl. 3:1. Lund: Studentlitteratur, s. 17–245

Lakoff, G. (2010). Why it Matters How We Frame the Environment. *Environmental Communication*, s. 72–80. DOI: 10.1080/17524030903529749

Nationalencyklopedin (u. å.).

Klimatförändring. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/klimatförändring>
[Hämtad 2021-05-01]

Naturvårdsverket (2020). *Fördjupad analys av den svenska klimatomställningen 2020*.

Tillgänglig: <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publ-filer/6900/978-91-620-6945-2.pdf?pid=27859>

Ritzén, J. (2021). Stockholm klarar koldioxidbudgeten – tack vare pandemin. *Dagens Nyheter*, 20 maj.

<https://www.dn.se/sthlm/stockholm-klarar-koldioxidbudgeten-tack-vare-pandemin/> [Hämtad 2021-05-20]

Robbins, D. & Wheatley, D. (2021). Complexity, Objectivity, and Shifting Roles: Environmental Correspondents March to a Changing Beat. *Journalism Practice*, s. 2–4. Doi: 10.1080/17512786.2021.1910981

Röstlund, L. (2021). Klimatet – frågan som splittrar den svenska skogsforskningen. *Dagens Nyheter*, 4 februari. <https://www.dn.se/sverige/klimatet-fragan-som-splittrar-den-svenska-skogsforskningen/> [Hämtad 2021-05-19]

Shehata, A. (2019). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I: Karlsson, M. & Strömbäck, J, I. (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Uppl. 2:1. Lund: Studentlitteratur, s. 342–347

Spolander, J (2021). Koldioxidhalten är rekordhög – trots nedstängningar. *Svenska Dagbladet*, 11 april. <https://www.svd.se/rekordhog-koldioxidhalt--trots-nedstangningar> [Hämtad 2021-04-15]

Sveriges riksdag (2017). *Klimatlag (2017:720)*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/klimatlag-2017720_sfs-2017-720 [Hämtad 2021-05-25]

Treijs, E. (2019). Kan CO2-sugen på Island rädda planeten?. *Svenska Dagbladet*, 18 februari. <https://www.svd.se/kan-co2-sugen-pa-island-radda-planeten> [Hämtad 2021-05-10]

United Nations Climate Change (2021). “*Climate Commitments Not On Track to Meet Paris Agreement Goals*” as NDC Synthesis Report is Published. <https://unfccc.int/news/climate-commitments-not-on-track-to-meet-paris-agreement-goals-as-ndc-synthesis-report-is-published> [Hämtad 2021-04-02]

Urisman Otto, A. (2021). IEA: Massiva förändringar krävs för att klara klimatmål. *Dagens Nyheter*, 18 maj. <https://www.dn.se/sverige/iea-massiva-forandringar-kravs-for-att-klara-klimatmal/> [Hämtad 2021-05-19]

Vattenfall (2020). *Samtalet om klimatförändringar*. Tillgänglig: <https://group.vattenfall.com/se/var-verksamhet/samtalet-om-klimatforandringar>, s. 1–31

Vetenskap och Folkbildning (u.å.). *Klimatförnekare*. <https://www.vof.se/skepdic/klimatfornekare/> [Hämtad 2021-04-02]

Vetenskapsredaktionen (2010). Förkrossande majoritet enig om klimatförändringarna. *Sveriges Television*, 12 april. <https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/forkrossande-majoritet-enig-om-klimatforandringarna> [Hämtad 2021-02-02]

